

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG
2500EA20017

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Onze referentie
2026-0000007272

Bijlage(n)
1

Datum 16 januari 2026
Betreft Kabinetsstandpunt EP-initiatiefvoorstel wijziging Europese
Kiesakte inzake stemoverdracht

Op 13 november 2025 heeft het Europees Parlement (hierna ook: EP) een initiatiefvoorstel voor een wetgevingsresolutie tot wijziging van de Akte betreffende de verkiezing van de leden van het EP door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen¹ (hierna: Europese Kiesakte) aanvaard (605 stemmen voor de verordening, 30 tegen en 5 onthoudingen²). Het EP heeft met deze stemmingsuitslag een ontwerp als bedoeld in artikel 223 van het EU-Werkingsverdrag vastgesteld. Dit ontwerp is op 26 november 2025 aan uw Kamer aangeboden. In de procedurevergadering van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer van 27 november 2025 is gesproken over dit initiatiefvoorstel van het EP. De commissie heeft verzocht om een appreciatie van dit voorstel.³

Deze brief begint met een inhoudelijke toelichting op het voorstel van het EP, gevolgd door een beschrijving van de te doorlopen wetgevingsprocedure. Hierna volgt de inhoudelijke appreciatie van het voorstel. De brief bevat tot slot het oordeel van het kabinet met betrekking tot de bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit. Het voorstel heeft geen financiële implicaties, noch gevolgen voor regeldruk en administratieve lasten.

Voorstel van het Europees Parlement – stemoverdracht ('Proxy Voting')

Op dit moment kent het EP geen specifieke regeling voor zwangerschaps- of moederschapsverlof, waardoor leden van het EP tijdens de late zwangerschap en het vroege moederschap in de praktijk niet (kunnen) stemmen tijdens plenaire vergaderingen. Het voorstel biedt leden van het EP die zwanger zijn of onlangs zijn bevallen de mogelijkheid om gedurende ten hoogste drie maanden vóór de verwachte geboortedatum en zes maanden na de bevalling het uitbrengen van de plenaire stem te delegeren aan een ander lid van het EP. Deze hervorming is

¹ Besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom van de Raad van 20 september 1976 van de vertegenwoordigers van de Lidstaten in het kader van de Raad bijeen, betreffende de Akte tot verkiezing van de vertegenwoordigers in de Vergadering door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen (PB L 278 van 8.10.1976, blz. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/1976/787\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/1976/787(1)/oj)).

² Tegen het voorstel stemden: 2 leden van de fractie Europese Conservatieven en Hervormers (ECH), 17 leden van de fractie Europa van Soevereine Naties (ESN), 7 niet-fractiegebonden leden en 4 leden van de fractie Patriotten voor Europa (PvE). [Minutes - Results of roll-call votes - Thursday, 13 November 2025](#).

³ Kenmerk Tweede Kamer: 2025D50110.

gericht op het versterken van de zwangerschapsregels, zodat leden van het EP het krijgen van kinderen kunnen combineren met hun parlementaire taken.

Onze referentie
2026-0000007272

Concreet stelt het EP voor om aan artikel 6, lid 1, van de Europese Kiesakte de volgende alinea toe te voegen:

“In afwijking van de eerste alinea kan een lid dat zwanger is of is bevallen, haar stem laten uitbrengen door een ander lid dat als gevolmachtigde optreedt, gedurende een periode van maximaal drie maanden vóór de verwachte geboortedatum van het kind en gedurende een periode van maximaal zes maanden na de geboorte.”

Wetgevingsprocedure

Nu het EP een ontwerp heeft vastgesteld, vinden in raadsverband de eerste uitwisselingen plaats over dit voorstel. Het kabinet hecht eraan uw Kamer in de gelegenheid te stellen hierover met het kabinet van gedachten te wisselen alvorens het kabinet in de Raad een definitief standpunt inneemt. Uw Kamer heeft binnen acht weken na ontvangst van het voorstel door het EP de gelegenheid om een eigenstandig gemotiveerd advies inzake het voorstel uit te brengen. Dit volgt uit de artikelen 4 en 6 van het Protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid.

De Raad kan met unanimiteit van stemmen en na goedkeuring van het EP een besluit nemen tot wijziging van de Europese Kiesakte. Dat besluit treedt dan pas in werking nadat het door de lidstaten overeenkomstig hun grondwettelijke bepalingen is goedgekeurd. In Nederland gaat dit volgens de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen. Goedkeuring van het Nederlandse parlement is vereist om de voorgestelde wijziging in werking te kunnen laten treden.

Appreciatie

Het kabinet benadrukt de urgentie van het nemen van verdere stappen ten behoeve van inclusiviteit en gendergelijkheid. Het is naar het oordeel van het kabinet positief dat zwangerschaps- en geboorteverlof op de politieke agenda staan. Het is onwenselijk dat hiervoor in het EP nog geen regeling is getroffen, dat is niet meer van deze tijd. In het bijzonder omdat Europarlementariërs afkomstig zijn uit alle landen van de EU en regelmatig vanuit hun thuisland naar de plenaire stemmingen in Straatsburg moeten reizen. De brede steun in het EP voor dit voorstel toont dat in het EP een politieke urgentie wordt gedeeld om iets aan de huidige situatie te doen.

Wijzigingsvoorstel Europees Parlement 2022

Het kabinet wijst erop dat in Raadsverband ook nog wordt gesproken over een eerder voorstel van het EP, van 3 mei 2022, waarin ook een regeling is voorgesteld over zwangerschaps- en ouderschapsverlof. In het daarin voorgestelde artikel 27, lid 7, van de Europese Kiesakte⁴ wordt voorzien in een regeling voor de tijdelijke vervanging van zieke of zwangere leden van het EP. Ook kan deze regeling aangevraagd worden voor vaderschaps- of ouderschapsverlof.

⁴ Kamerstukken II 2021/22, 36104, nr. 2, p. 13.

Wanneer een zetel vacant is om een van de in het artikel genoemde redenen, wordt het betrokken lid gedurende een periode van 16 weken tijdelijk vervangen door de eerstvolgende kandidaat op de desbetreffende kieslijst. De periode van 16 weken kan worden verlengd.

Onze referentie
2026-0000007272

Het toenmalige kabinet was voorstander van dit voorstel, mede omdat dit in hoofdlijnen overeenkomt met de in Nederland bestaande (grond)wettelijke regeling voor de tijdelijke vervanging voor volksvertegenwoordigers en omdat dit voorstel een bredere groep dekt (in gevallen ook vaderschaps- en ziekteverlof). Dit standpunt is en wordt dan ook ingebracht in de (lopende) onderhandelingen over het voorstel uit 2022 in Raadsverband.

Voor nationale en decentrale volksvertegenwoordigers kent Nederland sinds 2006 een vervangingsregeling bij zwangerschap/bevalling en langdurige ziekte. Dat houdt in dat het ambt tijdens afwezigheid als gevolg van zwangerschap of ziekte kan worden waargenomen door een vervanger. Er is een wetsvoorstel in voorbereiding om deze regeling te moderniseren en te flexibiliseren.

Appreciatie wijzigingsvoorstel Europees Parlement 2025

Het kabinet houdt een voorkeur voor het voorstel uit 2022 voor een tijdelijke vervangingsregeling. Zoals het vorige kabinet in reactie op de evaluatie van de vervangingsregeling door het Adviescollege rechtspositie politieke ambtsdragers (Arpa) heeft opgemerkt,⁵ zijn bij het alternatief van de stemoverdracht enkele fundamentele kanttekeningen te plaatsen, waardoor dat kabinet zich in de nationale context tegen het alternatief van stemoverdracht heeft uitgesproken.

Een nadeel van het mogelijk maken van stemoverdracht als alternatief voor een volwaardige vervanging van de volksvertegenwoordiger, is dat daarmee de suggestie wordt gewekt dat het lidmaatschap van de volksvertegenwoordiging zou kunnen worden gereduceerd tot enkel het uitbrengen van een stem aan het einde van de besluitvormingscyclus. Dit gaat voorbij aan het gegeven dat het werk van een volksvertegenwoordiger veel omvattender is. Daarbij valt te denken aan de rechten van een volksvertegenwoordiger als het onderhandelen over wetgeving, het indienen van amendementen en het participeren in debatten. Het stemrecht vormt het sluitstuk van een proces van beoordeling van informatie, afweging van belangen, deliberatie en debat.

De mogelijkheid tot stemmen betreft daarnaast een fundamentele en persoonlijke bevoegdheid van een volksvertegenwoordiger. Dit vloeit voort uit het beginsel van het vrije mandaat. Dit uitgangspunt verhoudt zich niet goed tot het tijdelijk overdragen van deze bevoegdheid aan een andere volksvertegenwoordiger. Stemoverdracht met steminstructie verdraagt zich niet met het Nederlandse principe van stemmen zonder last of ruggenspraak (artikel 67 lid 3 Gw). De volksvertegenwoordiger aan wie de stem wordt overgedragen heeft bovendien geen democratische legitimatie voor het vertegenwoordigen van degene wiens stem hij of zij overneemt. Vooral voor leden van kleine fracties vormt dit een probleem. Bij eenpersoonsfracties kan stemoverdracht alleen aan een volksvertegenwoordiger van een andere fractie, al dan niet binnen dezelfde politieke groep. Overdracht van het stemrecht aan een volksvertegenwoordiger die op een andere lijst is gekozen, is daarmee in strijd en bovendien niet in lijn met

⁵ Kamerstukken II 2023/24, 36410 VII, nr. 91.

het doel van het voorstel om volksvertegenwoordigers in staat te stellen om hun mandaat volledig te kunnen blijven uitoefenen.

Onze referentie
2026-0000007272

Daarnaast heeft het kabinet een aantal verduidelijkende vragen over de voorgestelde constructie van stemoverdracht. Het is van belang dat hier vanuit het EP duidelijkheid over komt, zodat het voorstel volledig op zijn merites kan worden beoordeeld. Het kabinet zal deze vragen inbrengen tijdens de bespreking in Raadsverband. Hierbij onderkent het kabinet dat het EP de bevoegdheid heeft om zijn eigen Reglement van Orde (RvO) in te richten en dat de uitwerking van het voorliggende voorstel een plek zal hebben in dit RvO.

Ondanks bovengenoemde bezwaren en vragen is de inschatting van het kabinet dat er momenteel binnen de Raad geen draagvlak is voor het voorstel uit 2022 voor de tijdelijke vervanging van leden wegens zwangerschap en ziekte. Hiernaast schaart de overgrote meerderheid van de lidstaten zich naar verwachting achter dit voorstel, omdat de urgentie om iets te doen aan de huidige situatie, waarin geen enkele voorziening is getroffen, groot is. Tegen deze achtergrond is het kabinet bereid constructief mee te denken over het nu voorgestelde alternatief van stemoverdracht bij het EP. Het kabinet zal in Raadsverband aandacht vragen voor de hiervoor genoemde kanttekeningen en vragen. Daarnaast is het kabinet voornemens om in Raadsverband een nationale verklaring af te leggen waarin wordt aangegeven dat het voorstel voor stemoverdracht wat Nederland betreft gezien moet worden als opmaat naar een tijdelijke vervangingsregeling en/of een uitbreiding voor vaderschapsverlof en ziekteverlof.

Oordeel inzake bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit

Het kabinet toetst Europese voorstellen op bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit. Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de EU handelt binnen de grenzen van de bevoegdheden die haar door de lidstaten in de EU-verdragen zijn toegedeeld om de daarin bepaalde doelstellingen te verwezenlijken. Het bevoegdheidsoordeel van het kabinet is positief. Artikel 223 van het EU-Werkingsverdrag schrijft voor dat op Europees niveau bepalingen kunnen worden vastgesteld voor de verkiezingen van het EP die eenvormig zijn voor alle lidstaten of gebaseerd zijn op beginselen die alle lidstaten gemeen hebben. Op grond van artikel 223 van het EU-Werkingsverdrag is op dit moment in de Europese Kiesakte bepaald dat de leden van het EP hun stem individueel en persoonlijk uitbrengen (artikel 6, lid 1, eerste volzin). Gesteld kan worden dat artikel 223 EU-Werkingsverdrag daarmee in beginsel ook ruimte biedt voor een wijziging van die bepaling, zoals voorgesteld in het onderhavige voorstel.

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet de subsidiariteit van het optreden van de EU. Dit houdt in dat het kabinet op de gebieden die niet onder de exclusieve bevoegdheid van de Unie vallen of wanneer sprake is van een voorstel dat gezien zijn aard enkel door de EU kan worden uitgeoefend, toetst of het overwogen optreden niet voldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau kan worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de Unie kan worden bereikt (het subsidiariteitsbeginsel). Ook het subsidiariteitsoordeel van het kabinet is positief.

In de mogelijkheid om het uitbrengen van de plenaire stem in het EP te delegeren kan slechts op Europees niveau worden voorzien.

Onze referentie
2026-0000007272

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de inhoud en vorm van het optreden van de Unie niet verder gaan dan wat nodig is om de doelstellingen van de EU-verdragen te verwezenlijken (het proportionaliteitsbeginsel). Het oordeel van het kabinet ten aanzien van de proportionaliteit is positief met kanttekeningen. Het voorstel gaat wat het kabinet betreft niet ver genoeg omdat het zich enkel beperkt tot stemoverdracht. Naar het oordeel van het kabinet wordt het beoogde doel beter bereikt op een andere manier, namelijk via een regeling van tijdelijke vervanging, die recht doet aan de volledige omvang van werkzaamheden van een Europees parlements lid.

Nu binnen de Raad en het EP geen draagvlak lijkt te bestaan voor een maatregel van tijdelijke vervanging, meent het kabinet dat het verantwoord is om nu te opteren voor het alternatief van stemoverdracht. Hiervoor is wel nodig dat de significante uitwerkingsvragen die het kabinet heeft bij de stemoverdracht adequaat worden geadresseerd in de nadere uitwerking van het voorstel en het Reglement van Orde. De inzet van het kabinet is en blijft om uiteindelijk te voorzien in een regeling van tijdelijke vervanging.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

F. Rijkaart

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2025)0257

EP-leden tijdens zwangerschap of na bevalling bij volmacht laten stemmen tijdens plenaire vergaderingen

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 13 november 2025 over de wijziging van de Europese Verkiezingsakte, zodat leden tijdens zwangerschap of na bevalling bij volmacht kunnen stemmen tijdens plenaire vergaderingen (2025/2195(INL) – 2025/0900(APP))

Het Europees Parlement,

- gezien de Verdragen, en met name de artikelen 9, 10 en 14 en artikel 17, lid 7, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en artikel 20, artikel 22, artikel 223, lid 1, en artikel 225 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en artikel 2 van Protocol nr. 1 betreffende de rol van nationale parlementen in de Europese Unie,
- gezien artikel 106 bis, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie,
- gezien de Akte betreffende de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen (hierna “Verkiezingsakte” genoemd), gehecht aan Besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom van de Raad van 20 september 1976, zoals gewijzigd, en met name artikel 6,
- gezien artikel 5 van het Besluit van het Europees Parlement van 28 september 2005 houdende aanneming van het Statuut van de leden van het Europees Parlement¹,
- gezien de vorige resoluties van het Europees Parlement over de verkiezingsprocedure voor het Europees Parlement, en met name de resolutie van het Europees Parlement van 15 juli 1998 over de opstelling van een ontwerp voor een verkiezingsprocedure houdende gemeenschappelijke beginselen voor de verkiezing van de leden van het Europees Parlement², zijn resolutie van 22 november 2012 over de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2014³, zijn resolutie van 4 juli 2013 over verbetering van de modaliteiten voor de organisatie van de Europese verkiezingen van 2014⁴, zijn resolutie

¹ PB L 262 van 7.10.2005, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2005/684/oj>.

² PB C 292 van 21.9.1998, blz. 66.

³ PB C 419 van 16.12.2015, blz. 185.

⁴ PB C 75 van 26.2.2016, blz. 109.

van 11 november 2015 over de hervorming van de kieswet van de Europese Unie⁵ en zijn resolutie van 3 mei 2022 over het voorstel voor een verordening van de Raad betreffende de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen, tot intrekking van Besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom van de Raad en de aan dit besluit gehechte Akte betreffende de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen⁶,

- gezien het kaderakkoord van 20 oktober 2010 over de betrekkingen tussen het Europees Parlement en de Europese Commissie, zoals gewijzigd op 17 februari 2018⁷,
 - gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en met name artikel 33 daarvan,
 - gezien de artikelen 46 en 55 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie constitutionele zaken (A10-0214/2025),
- A. overwegende dat het Europees Parlement het recht heeft het initiatief te nemen tot hervorming van zijn eigen verkiezingsprocedure en daaraan zijn goedkeuring te hechten;
- B. overwegende dat de mogelijkheid om een eenvormige verkiezingsprocedure op basis van rechtstreekse algemene verkiezingen te ontwikkelen reeds sinds 1957 in de Verdragen is verankerd;
- C. overwegende dat de hervorming van de verkiezingsprocedure van het Europees Parlement tot doel moet hebben de democratische dimensie van de Europese verkiezingen te versterken, de werking van het Europees Parlement en het bestuur van de Unie te verbeteren, het werk van het Europees Parlement meer legitiem en efficiënter te maken en te zorgen voor meer electorale gelijkheid voor de burgers van de Unie;
- D. overwegende dat het beleid inzake het evenwicht tussen werk en privéleven moet bijdragen tot de verwezenlijking van gendergelijkheid door de deelname van moeders aan de politiek te bevorderen;
- E. overwegende dat bij de hervorming van de verkiezingsprocedure de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid in acht genomen moeten worden;
1. besluit de regels inzake moederschapsverlof te versterken voor de leden van het Europees Parlement die hun parlementaire taken willen blijven uitvoeren;
 2. stelt een gerichte herziening van de Europese Verkiezingsakte voor, waardoor leden tijdens zwangerschap en na bevalling hun stemrecht in de plenaire vergadering kunnen overdragen aan een ander lid van hun keuze;
 3. is van mening dat deze hervorming leden in staat zal stellen om in de periode vlak voor en vlak na bevalling hun mandaat volledig uit te oefenen, waardoor de institutionele

⁵ PB C 366 van 27.10.2017, blz. 7.

⁶ PB C 465 van 6.12.2022, blz. 171.

⁷ PB L 45 van 17.2.2018, blz. 46, ELI:
http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2018/217/oj.

rechtvaardigheid en inclusie in het Europees Parlement worden verbeterd;

4. hecht zijn goedkeuring aan het bijgevoegde voorstel en legt het voor aan de Raad;
5. verzoekt zijn Voorzitter deze wetgevingsresolutie en het bijgevoegde voorstel te doen toekomen aan de Europese Raad, de Raad en de Commissie, alsook aan de parlementen en regeringen van de lidstaten.

BIJLAGE BIJ DE WETGEVINGSRESOLUTIE

VOORSTEL VOOR EEN BESLUIT VAN DE RAAD

tot vaststelling van de bepalingen tot wijziging van de Akte betreffende de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 223, lid 1,

Gezien het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, en met name artikel 106 bis, lid 1,

Gezien het voorstel van het Europees Parlement,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien de goedkeuring van het Europees Parlement,

Handelend volgens een bijzondere wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Het beleid inzake het evenwicht tussen werk en privéleven moet bijdragen tot de verwezenlijking van gendergelijkheid door de deelname van moeders aan het politieke proces te bevorderen.

(2) De invoering van een systeem van stemming bij volmacht tijdens plenaire vergaderingen zal leden in staat stellen om in de periode vlak voor en vlak na bevalling hun mandaat volledig uit te oefenen.

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Aan artikel 6, lid 1, van de Akte betreffende de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen, gehecht aan Besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom van de Raad¹, wordt de volgende alinea toegevoegd:

¹ Besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom van de Raad van 20 september 1976 van de vertegenwoordigers van de Lidstaten in het kader van de Raad bijeen, betreffende de Akte tot verkiezing van de vertegenwoordigers in de Vergadering door middel van

“In afwijking van de eerste alinea kan een lid dat zwanger is of is bevallen, haar stem laten uitbrengen door een ander lid dat als gevolmachtigde optreedt, gedurende een periode van maximaal drie maanden vóór de verwachte geboortedatum van het kind en gedurende een periode van maximaal zes maanden na de geboorte.”

Artikel 2

1. Dit besluit wordt aan de lidstaten ter goedkeuring voorgelegd volgens hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen. De lidstaten stellen het secretariaat-generaal van de Raad in kennis van de voltooiing van de procedures ter zake.
2. Dit besluit treedt in werking op de eerste dag na de dag waarop de laatste kennisgeving als bedoeld in lid 1 is ontvangen.

Artikel 3

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000007604

Datum
13 januari 2026

Opgesteld door

Samengewerkt met
CZW

Bijlage(n)
3

Aan
Van

Minister van BZK
DenB

nota

Kabinetsstandpunt EP-initiatiefvoorstel wijziging Europese
Kiesakte inzake stemoverdracht

Aanleiding

Op 13 november 2025 heeft het Europees Parlement (hierna ook: EP) een initiatiefvoorstel voor een wetgevingsresolutie tot wijziging van de Akte betreffende de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse verkiezingen (hierna: Europese Kiesakte) aanvaard. In de procedurevergadering van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer van 27 november 2025 is gesproken over dit initiatiefvoorstel. De commissie heeft u verzocht om een appreciatie van dit voorstel. In overleg met BZ is bijgevoegd concept-kabinetsstandpunt opgesteld, waarin de gevraagde appreciatie van het voorstel van het EP is opgenomen. Het concept-kabinetsstandpunt is besproken in de CoCo van 13 januari 2026. De CoCo heeft ingestemd het conceptstandpunt. Na akkoord van de MR kan het kabinetsstandpunt worden verzonden aan de Tweede en Eerste Kamer.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

- De bijgevoegde Kamerbrief gericht aan de Tweede Kamer met daarin het kabinetsstandpunt én de bijlage met het voorstel van het EP na akkoord in de MR van 16/1 te verzenden aan de Tweede Kamer.
- De bijgevoegde Kamerbrief gericht aan de Eerste Kamer met daarin het kabinetsstandpunt én de bijlage met het voorstel van het EP na akkoord in de MR van 16/1 te verzenden aan de Eerste Kamer.

Kern

- Inhoudelijk gezien komt het voorstel van het EP op het volgende neer. Op dit moment kent het EP geen specifieke regeling voor zwangerschaps- of moederschapsverlof, waardoor leden van het EP tijdens de late zwangerschap en het vroege moederschap in de praktijk niet (kunnen) stemmen tijdens de plenaire vergadering. Het voorstel biedt leden van het EP die zwanger zijn of onlangs zijn bevallen de mogelijkheid om gedurende ten hoogste drie maanden vóór de verwachte geboortedatum en zes maanden na de bevalling het uitbrengen van de plenaire stem te delegeren aan een ander lid van het EP. Deze hervorming is dus gericht op het versterken van de zwangerschapsregels, zodat leden van het EP het krijgen van kinderen kunnen combineren met hun parlementaire taken.
- In het kabinetsstandpunt wordt het belang uitgesproken van een regeling voor zwangere/onlangs bevallen EP-leden. Het kabinet houdt echter een

voorkeur voor een eerder voorstel uit 2022 voor een tijdelijke vervangingsregeling. Bij de nu voorgestelde variant zijn namelijk enkele fundamentele kanttekeningen te plaatsen. Het belangrijkste nadeel van stemoverdracht is dat daarmee de suggestie wordt gewekt dat het lidmaatschap van de volksvertegenwoordiging kan worden gereduceerd tot enkel het uitbrengen van een stem aan het einde van de besluitvormingscyclus. Het stemrecht vormt echter het sluitstuk van een proces van beoordeling van informatie, afweging van belangen, deliberatie en debat. Daarnaast heeft het kabinet een aantal verduidelijkende vragen over de voorgestelde constructie van stemoverdracht.

- Ondanks de bezwaren en vragen is de inschatting dat er momenteel binnen de Raad geen draagvlak is voor het voorstel uit 2022. Hiernaast schaart de overgrote meerderheid van de lidstaten zich naar verwachting achter het nieuwe voorstel, omdat de urgentie om iets te doen aan de huidige situatie, waarin geen enkele voorziening is getroffen, groot is. Tegen deze achtergrond is het kabinet bereid constructief mee te denken over het nu voorgestelde alternatief van stemoverdracht bij het EP.

Onze referentie

2026-0000007604

Datum

13 januari 2026

Toelichting

- Artikel 223 van het EU-Werkingsverdrag schrijft voor dat op Europees niveau bepalingen kunnen worden vastgesteld voor de verkiezingen van het Europees Parlement die eenvormig zijn voor alle lidstaten of gebaseerd zijn op beginselen die alle lidstaten gemeen hebben. Met andere woorden: het Europees Parlement heeft het initiatiefrecht om een wijziging van de Europese Kiesakte voor te stellen.
- Nu het EP het initiatiefvoorstel heeft aanvaard, beginnen op korte termijn ook de besprekingen in Raadsverband om tot een Raadspositie te komen. Het is van belang om het parlement in de gelegenheid te stellen met het kabinet van gedachten te wisselen alvorens het kabinet in de Raad een definitief standpunt inneemt.
- De Raad kan met unanimiteit van stemmen en na goedkeuring van het Europees Parlement een besluit nemen tot wijziging van de Europese Kiesakte. Dat besluit treedt dan pas in werking nadat het door de lidstaten overeenkomstig hun grondwettelijke bepalingen is goedgekeurd. In Nederland gaat dit volgens de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen. Goedkeuring van het Nederlandse parlement is vereist om het voorgestelde ontwerp in werking te kunnen laten treden.

Politieke context

- Het initiatiefvoorstel is door het EP met grote meerderheid aanvaard: 605 stemmen voor het voorstel, 30 tegen en 5 onthoudingen. Tegen het voorstel stemden: 2 leden van de fractie Europese Conservatieven en Hervormers (ECH), 17 leden van de fractie Europa van Soevereine Naties (ESN), 7 niet-fractiegebonden leden en 4 leden van de fractie Patriotten voor Europa (PvE).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam
1	[Tweede Kamer] Kabinetsstandpunt EP-initiatiefvoorstel wijziging EU-Kiesakte inzake stemoverdracht
2	[Eerste Kamer] Kabinetsstandpunt EP-initiatiefvoorstel wijziging EU-Kiesakte inzake stemoverdracht
3	Aangenomen EP-initiatiefvoorstel wijziging EU-Kiesakte inzake stemoverdracht (NL-vertaling) (kenm. TA-10-2025-0257_NL)

Onze referentie

2026-0000007604

Datum

13 januari 2026